

jo tydelig nok af mine Udtalelser, at jeg har nogen Betenkelighed ved saaledes at faae alt dette lagt ind under Statskassen; men hertil kommer endnu, at jeg har nogen Frygt for, at denne Kasse, i Tilfælde af en Krise, vankelig vilde kunne stille de Fordringer tilfreds, som man vilde stille til den. Det kunde let være, at man tænker ved sig selv i regelmæssige Løber: Det har ingen Fare, naar der kommer en Krise, saa staar den bagved. Men naar Landets 420 Sparekasser tænke det, saa kan det let bringe vedkommende Centralsparekasse i Forlegenhed den Tid, da den skulde komme tilhjælp. Det kunde muligvis ogsaa komme dertil, at vi her maatte tage os af Sagen, og at vi kom til at bevilge Penge til dette Institut. Altsaa, saalænge Sparekasserne kunne staa paa deres egne Ben som hidtil, lad os saa ikke fra Statens Side komme med Bestemmelser, som gjøre Indgreb i den Maade, hvorpaa de have været bestyrede og levede indtil den Dag idag.

Alberti: Efter de faldne Udtalelser af ærede Medlemmer fra Thingets forskjellige Sider er det at forudsæ, at dette Udkast vil komme herfra med væsentlige Ændringer og Omfryvninger, om det overhovedet nogensinde kommer helt og holdent bort fra denne Sal. Smidbertid skal jeg tillade mig at udbede mig Thingets Opmærksomhed for abfillige Bemærkninger. Jeg har — det er jo notorisk — givet Stødet til, at Sparekassesevesenet i de sidste 23 Aar er gaaet i en noget anden Retning end i de første 40 Aar, da der var Sparekasser her i Landet. Jeg har i denne Snes Aar daglig offret betydelig Tid og Opmærksomhed paa Sparekassesevesenet. Jeg tror derfor, at nogle Bemærkninger fra min Side vel kunne anses for at være temmelig praktiske. Fremdeles har Sagen nu vundet saa stor Opmærksomhed rundt om i Landet allerede fra den Tid, da Kommissionen blev nedsat og senere fra Forhandlingerne i Landstinget, at det nok lønner sig at drøfte denne Sag tilbunds. Jeg for mit Vedkommende er ingenlunde en Modstander af en Lov om Tilsyn med Sparekasser. Jeg tror, at den forskjelligartede Indretning, som Landets Sparekasser have, deres Funktioner, deres Administration og deres pekuniære og økonomiske Tilstand er saa afvigende, at det vil kunne være ønskeligt, om der var et overordnet Tilsyn dermed; men jeg tror ikke, at Tilsynet bør være af den Bestaaenhed, som den ærede Ministers Udkast foreslaar. Jeg tror, at Regnskabet er af den Slags Ting ved en Sparekasse, som bedst giver Oplysning om Sparekassens Indhold og Bestyrelse, og derfor mener jeg, at vil man have en Mening om, hvorvidt Sparekasserne her i Landet ere indrettede og bestyrede, som de skulle være, saa bør man se paa deres Regnskaber, men af de Regnskaber fra Sparekasser, som komme frem i offentlige Blade, i Berlingske Tidende for Æmpel og ogsaa i Provindsblade,

er der mange, som ere aldeles ufuldstændige, og som i Birkeligheden give en aldeles falsk Forestilling om Sparekassernes virkelige Tilstand; for Æmpel naar man faar et Sparekasseregnskab, hvori der staar en Post til Indtægt under Navn af „Indlaan“, saa skulde man jo tro, det var Folk, som satte deres Penge ind i Sparekassen. Nei, det er det ikke, det er nogle Penge, Sparekassen har laant, det er Gjæld, som Sparekassen har paa sig, men som Bestyrelsen skjuler under Navn af Indlaan. Der skal i Indenrigsministeriet være og har været i Landstinget Regnskaber fra Sparekasser, som viste, at Regnskabsvesenet staar paa en saare primitiv Fod i mange Sparekasser. Dette er jo ikke saa forunderligt. Lager man de ældre Sparekasser, saaledes som de have udvillet sig, saa er der jo ikke noget Tilsyn med Sparekassernes Regnskab og Bestyrelse. Bestyrelsen udnævner sig selv og Garanter, Aktionærer er der ingen af. De, der altsaa skulde have Tilsyn, skulde nærmest være Indskydere eller Interessenter, men de have Intet at sige. Lager man saadan en ældre Sparekasse, — jeg skal nævne en, som er meget sikker, og som rimeligvis er overordentlig vel bestyret, det er „Sparekassen for Ringsted og Omegn“, det er en af de ældste Sparekasser — da bekendtgjøres dens Regnskab paa den Maade, at det ligger til Æstsyn paa Kassens Kontor, hvor enhver Interessent kan gjennemse det og sin Konto i Hovedbogen. Det er det Hele, Interessenten maa se udenfor Regnskabet, og dersom han har Noget at indvende, saa er der ingen Steder, han kan gjøre sine Indvendinger gjældende eller komme frem med sine Bemærkninger. Der savnes en Forhandling mellem Bestyrelsen og Interessenterne, og saaledes er det med saa godt som alle ældre Sparekasser. Da jeg blev Formand for den sjællandske Bondestands Sparekasse, da indførte vi Offentlighed der, og da lode vi vort Regnskab blive Øjenstand ikke blot for Offentliggjørelse, men for Forhandling og Decision paa en Generalforsamling. Dette var noget Nyt. Jeg tror ikke, der er nogen Sparekasse, som forhen havde givet Æmpel derpaa. Dette er nu efterfulgt paa mange andre Steder, om ikke i det Omfang. Men deri er der en overordentlig Forskiel mellem de ældre Sparekasser og de nyere, eller som jeg vil kalde det, Sparekasserne efter det gamle System, og de Sparekasser, som have labet Selvstyrelsestanken ligge til Grund for deres Bestyrelse. Det ser man ikke i den ærede Ministers Forslag. Der er kun et eneste Punkt i Forslaget, hvor der tages Hensyn dertil, det er nemlig der, hvor der tales om Revision; men der er dog en meget væsentlig Forskiel mellem Sparekasserne, og en æret Taler har her sagt, at han vilde anse Offentlighed for at være en tilstrækkelig Kontrol. Ja, men Tingen er den, at Offentlighed ikke er paabudt Sparekasserne; om en Sparekasse vil underkaste sine Regnskaber eller sin hele Tilværelse